

**UCHWAŁA NR XLI/513/2022
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 27 kwietnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021" za okres 2020-2021**

Działając na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Toszka

**Rada Miejska w Toszku
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021" za okres 2020-2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Tadeusz Kobiernik

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
gminy miejsko-wiejskiej Toszek
na lata 2018-2021”
za okres 2020-2021

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
PRIORYTET I: Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenia uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy toszek.	5
§ 1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie	5
§ 2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków	6
§ 3. Kierunek działania I.3 Udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków	9
PRIORYTET II. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego gminy toszek jako ważny czynnik rozwoju społeczno gospodarczego	12
§ 4. Kierunek działania II.4 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	12
§ 5. Kierunek działania II.5 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”	25
§ 6. Kierunek działania II.6 Prowadzenie działań sanacyjnych w obrębie Gminy Toszek.....	25
§ 7. Kierunek działania II.7 Zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych	26
§ 8. Kierunek działania II.8 Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków	26
PRIORYTET III: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego	27
§ 9. Kierunek działania III. 9 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej	27
§ 10. Kierunek działania III. 10 Wyznaczanie tras turystycznych i dydaktycznych (pieszych i rowerowych) wykorzystujących walory gminy Toszek.....	29
§ 11. Kierunek działania III. 11 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni.....	32
PRIORYTET IV: Wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazowych	35
§ 12. Kierunek działania III. 12 Zwiększenie zakresu działań konserwatorskich w gminie, ukierunkowanych na otoczenie zabytku	35
§ 13. Kierunek działania III. 13 Promocja działań rewaloryzacyjnych równoznaczna z promocją gminy Toszek	35
§ 14. Kierunek działania III. 14 Wykorzystanie mediów do popularyzacji zasobów kulturowych.....	36
PRIORYTET V: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu	37

§ 15. Kierunek działania III. 15 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków	38
§ 16. Kierunek działania III. 16 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek	57
Podsumowanie	62

Wprowadzenie

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021” (dalej: „Program”) został uchwalony przez Radę Miejską w Toszku Uchwałą nr XLV/370/2018 z dnia 26 marca 2018 r., która weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 710 z późn. zm., dalej: „u.o.z.o.z.”) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia radzie gminy. Sprawozdanie za pierwszy okres sprawozdawczy, tj. za lata 2018-2019 zostało przyjęte Uchwałą Nr XX/307/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 lipca 2020 r.

Niniejsze sprawozdanie z realizacji w/w Programu za okres dwóch lat, tj. 2020-2021, zostało sporządzone w oparciu o przepisy przywołanej ustawy oraz o informacje złożone przez pracowników Urzędu Miejskiego w Toszku i wszystkich jednostek organizacyjnych Gminy Toszek, w których zarządzie znajdują się zabytki nieruchome lub które w swojej bieżącej działalności prowadzą działania informacyjne, popularyzacyjne i edukacyjne dotyczące opieki nad zabytkami.

Gminny program opieki nad zabytkami określa kierunki podejmowanych przez samorząd działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. W programie zostały określone priorytety, w ramach których wytyczono kierunki działań, a na ich podstawie zadania do realizacji przez Gminę Toszek:

- 1) Priorytet I: Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenia uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju Gminy Toszek;
- 2) Priorytet II: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek jako ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego;
- 3) Priorytet III: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego;
- 4) Priorytet IV: Wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazowych;
- 5) Priorytet V: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu.

Rysunek 1

Widok na Rynek oraz budynek Urzędu Miejskiego w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

**PRIORYTET I: KONSEKWENTNE I PLANOWE REALIZOWANIE ZADAŃ
KOMPETENCYJNYCH SAMORZĄDU DOTYCZĄCYCH
OPIEKI NAD ZABYTKAMI JAKO POTWIERDZENIA
UZNANIA ZNACZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
DLA ROZWOJU GMINY TOSZEK.**

§ 1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie

1. Zadanie: „Aktualizacja planu ochrony zabytków na wypadek zagrożeń”

Plan ochrony zabytków na wypadek zagrożeń został zaktualizowany w latach 2020-2021 przez Referat Urzędu Stanu Cywilnego, Spraw Obywatelskich i Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miejskiego w Toszku.

Plan ma na celu ujęcie stanu posiadanych zasobów podlegających ochronie, ukazanie rozmieszczenia tychże zasobów oraz określenie zagrożeń i sposobów ochrony poszczególnych zabytków.

2. Zadanie: „Prowadzenie i regularne aktualizowanie gminnej ewidencji zabytków”

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Toszek została przyjęta Zarządzeniem nr 0050.32.2018 Burmistrza Toszka z dnia 12 lutego 2018 r. W okresie sprawozdawczym została ona dwukrotnie zmieniona:

- 1) Zarządzeniem nr 0050.169.2020 Burmistrza Toszka z dnia 4 sierpnia 2020 r., którym wprowadzono zmianę numeru rejestru na: A/682/2020, pod którym obiekt nieruchomy – ratusz murowany w Toszku jest wpisany do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego ("A");
- 2) Zarządzeniem nr 0050.227.2021 Burmistrza Toszka dnia 27 września 2021 r., którym wprowadzono zmianę numeru rejestru na: A/433/2021, pod którym obiekt nieruchomy – budynek narożny mieszkalny, ul. Rynek 2 w Toszku jest wpisany do księgi rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego ("A").

Gminną ewidencją zabytków objęte są 245 obiekty znajdujące się w granicach Gminy Toszek, w tym 38 z nich wpisano do rejestru zabytków województwa śląskiego, gdyż są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Samo miasto Toszek zostało wpisane do w/w rejestru zabytków w 1953 r. ze względu na swój charakterystyczny układ urbanistyczny, ruralistyczny, ciekawą architekturę obronną oraz zabudowę mieszczańską, a także ze względu na niezwykle warunki krajobrazowo-przyrodnicze.

3. Zadanie: „Bieżąca współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków - ustalanie wszelkich kwestii dotyczących Zamku w Toszku, a wymagających nadzoru konserwatorskiego”

Na wszelkie remonty i prace przy zabytkach Gmina Toszek, a także Centrum Kultury „Zamek w Toszku” zwracają się o wydanie stosownych pozwoleń do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach (dalej: „WKZ”) i na ich podstawie są prowadzone prace remontowe i konserwatorskie. Służby konserwatorskie były powiadamiane o wszystkich planowanych pracach oraz o wykonawcach, którzy roboty prowadzili.

W ramach realizacji inwestycji pn. „Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek” od marca 2021 r. do grudnia 2021 r. Urząd Miejski w Toszku prowadził konsultacje za pośrednictwem poczty elektronicznej, rozmów telefonicznych oraz wizji w terenie dotyczące projektu zagospodarowania terenu wokół Zamku, tj. terenu Podzamcza, które zakończyły się uzyskaniem pozwolenia nr K/1289/2021 z dnia 3 grudnia 2021 r. na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru.

Pozwolenie to dotyczy wykonania prac polegających na:

- zredukowaniu ilości roślin inwazyjnych,
- zmniejszeniu udziału robinii akacjowej w zadrzewieniu wzgórza,
- cięciach prześwietlających drzew, uwydatniających zabytkową rchitekturę,
- wykonaniu ścieżek pieszo-rowerowych,
- wykonaniu instalacji oświetleniowej,
- montażu ławek i koszy na odpady,
- remoncie schodów od strony ulicy Piastowskiej,
- wykonaniu pozostałych działań objętych dokumentacją.

Centum Kultury „Zamek w Toszku”:

W 2020 r. współpraca w/w jednostki z WKZ była podejmowana przy remoncie bastei w formie pozyskania pozwolenia na remont oraz uzyskania odbioru konserwatora przeprowadzonych prac budowlanych. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” otrzymało również dofinansowanie na ten cel w kwocie 53.800,00 zł.

W 2021 r. uzyskano pozwolenie na:

- przebudowę i remont instalacji hydrantowej dla budynku bramnego i budynku stajni na Zamku w Toszku;
- przebudowę studni wodomierzowej dla budynku bramnego i budynku stajni na Zamku w Toszku.

W 2021 r. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” starało się o środki na opracowanie ekspertyzy technicznej budynku administracyjnego (wraz z fragmentem przyległego muru - bramy wjazdowej) Zamku w Toszku oraz projekt remontu przedmiotowego budynku. Nie otrzymano jednak na ten cel dofinansowania.

§ 2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków

1. Zadanie: „Kontrola stanu technicznego zabytków, których właścicielem jest gmina Toszek i sporządzenie oceny stanu ich zachowania”

W okresie sprawozdawczym budynek Urzędu Miejskiego w Toszku, Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku, a także budynki Centrum Kultury „Zamek w Toszku” były poddawane wszystkim wymagany Prawem budowlanym przeglądom, kontrolom stanu technicznego i instalacji, co zostało szczegółowo opisane w 2. zadaniu.

2. Zadanie: „Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynków zabytkowych, których właścicielem jest gmina Toszek zgodnie z przepisami”

Budynek Urzędu Miejskiego w Toszku:

- 1) był poddawany corocznie kontrolom stanu technicznego obiektu - Urzędu Miejskiego w Toszku - w wyniku przeprowadzonych kontroli budynek został dopuszczony do dalszej eksploatacji, natomiast zwrócono uwagę, iż należy:
 - prowadzić obserwację pękającej ściany zewnętrznej od strony ulicy Ratuszowej;
 - wykonać naprawę cokołu;

- wykonać remont płyty balkonu;
 - wykonać remont tynku budynku gospodarczego oraz muru przejazdu na dziedziniec;
 - pomalować ściany klatki schodowej i korytarzy w pozostałej części budynku powyżej parteru;
- 2) coroczne kontrole instalacji gazowej – w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- 3) coroczne kontrole przewodów kominowych - w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- 4) kontrole instalacji hydrantowej;

Ponadto dla:

- 1) budynku wpisanego do rejestru zabytków:
- a) Toszek, ul. Strzelecka 23 w roku 2020 oraz 2021 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
- 2) budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:
- a) Toszek, ul. Chrobrego 17/19 w roku 2020 oraz 2021 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
- b) Toszek, ul. Ratuszowa 2 w roku 2020 oraz 2021 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek został dopuszczony do użytkowania;
- c) Toszek, ul. Wolności 8 w roku 2020 oraz 2021 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek nie został dopuszczony do użytkowania;
- d) Toszek, Wolności 13 w roku 2020 oraz 2021 – wykonano przegląd roczny techniczny, elektryczny, kominiarski przewodów dymowych i spalinowych. Budynek został dopuszczony do użytkowania.

W stosunku do nieruchomości znajdujących się w użytkowaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku przeprowadzono przedstawione w poniższych tabelach czynności:

Tabela 1

*Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynku zabytkowego
- nieruchomości przy ul. Rynek 11 w Toszku znajdującej się w użytkowaniu
Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku*

Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Rynek 11 w Toszku		
Data	Rodzaj czynności	Opis wykonanych czynności
2020	Remont elewacji	Koszt 46.460,00 zł brutto
	Przegląd okresowej rocznej kontroli stanu budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku	Elementy budynku znajdują się w należytym stanie technicznym, zapewniającym jego sprawność techniczną oraz jego dalsze bezpieczne użytkowanie
	Przegląd okresowej kontroli przewodów kominowych	Stwierdzono nieprawidłowości w mieszkaniach właścicieli, o których zainteresowani zostali poinformowani
2021	Remont klatki schodowej	Koszt 20.000,00 zł brutto

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018–2021”
za okres 2020-2021

	Przegląd okresowej kontroli stanu technicznego instalacji gazowej	Brak uwag zgłaszanych przez kontrolę
	Przegląd instalacji elektrycznych	Instalacja nadaje się do dalszej eksploatacji
	Przegląd okresowej kontroli przewodów kominowych	Stwierdzono nieprawidłowości w mieszkaniach właścicieli, o których zainteresowani zostali poinformowani
	Przegląd okresowej rocznej kontroli stanu budynku	Elementy budynku znajdują się w należytym stanie technicznym, zapewniającym jego sprawność techniczną oraz jego dalsze bezpieczne użytkowanie
	Przegląd okresowej kontroli stanu technicznego instalacji gazowej	Brak uwag zgłaszanych przez kontrolę

źródło: opracowanie własne

Tabela 2

**Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynku zabytkowego
- nieruchomości przy ul. Rynek 4 w Toszku znajdującego się w użytkowaniu
Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku**

spółnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Rynek 4 w Toszku		
Data	Rodzaj czynności	Opis wykonanych czynności
2020	Przegląd okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku	Elementy budynku znajdują się w należytym stanie technicznym, zapewniającym jego sprawność techniczną oraz jego dalsze bezpieczne użytkowanie
	Przegląd okresowej kontroli przewodów kominowych	Stwierdzono nieprawidłowości w mieszkaniach właścicieli o których zainteresowani zostali poinformowani
	Przegląd okresowej kontroli stanu technicznego instalacji gazowej	Instalacja sprawna
2021	Przegląd instalacji elektrycznych	Instalacja może być warunkowo eksploatowana, nieprawidłowości ujęte w uwagach pokontrolnych
	Przegląd okresowej kontroli przewodów kominowych	Stwierdzono nieprawidłowości w mieszkaniach właścicieli, o których zainteresowani zostali poinformowani
	Przegląd okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku	Elementy budynku znajdują się w należytym stanie technicznym, zapewniającym jego sprawność techniczną oraz jego dalsze bezpieczne użytkowanie
	Przegląd okresowej kontroli stanu technicznego instalacji gazowej	Brak uwag zgłaszanych przez kontrolę
	Remont dachu budynku	w trakcie

źródło: opracowanie własne

Centum Kultury „Zamek w Toszku”:

W 2020 i 2021 r. przeprowadzone zostały okresowe kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych (roczne). Stan techniczny budynków: wieży, stajni – dobry.

Stan budynku administracyjnego – wymaga wykonania pilnych remontów (dot. stanu podłogi i pokrycia dachowego, elewacji, stropów). Stan budynku bramnego – remontu wymagają wieżyczki (dot. pokrycia dachowego, stropu nad kondygnacją wieży północnej, naprawa murów). Wiele odcinków murów wymaga dalszej niezwłocznej i doraźnej naprawy.

Ponadto przeprowadzone zostały kontrole instalacji oddymiania, elektrycznej (wraz z pomiarami), kominowej, instalacji gazowej. Przeprowadzana była również kontrola stanu technicznego pieców zgodnie z zaleceniami Urzędu Dozoru Technicznego (UDT).

We wszystkich jednostkach oświatowych Gminy Toszek przeprowadzono obowiązkowe roczne kontrole stanu technicznego budynku, instalacji elektrycznej, przewodów kominowych oraz sprzętu przeciwpożarowego.

§ 3. Kierunek działania I.3 Udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków

1. Zadanie: „Podejmowanie interwencji wobec niszczonych (i degradowanych niewłaściwym użytkowaniem) obiektów zabytkowych”

W okresie sprawozdawczym do Urzędu Miejskiego w Toszku nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące potrzeby wykonania interwencji.

We wszystkich placówkach oświatowych Gminy Toszek prowadzona była edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego w taki sposób, aby przekazywać i systematycznie pogłębiać wiedzę o dziedzictwie kulturowym i jego wartości, a także wykształcić przekonanie o konieczności zachowania tradycji i szacunku dla dóbr kultury. Podejmowano planowe i okolicznościowe działania, których celem było kształtowanie współodpowiedzialności za pielęgnowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym przed ich niszczeniem.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

Podczas zajęć wychowawczych jak również wycieczek szkolnych bliższych, czy dalszych odbywały się rozmowy z wychowankami na temat zabytków i konieczności ich poszanowania. Poruszane były również konsekwencje prawne w sytuacji zniszczenia obiektów zabytkowych oraz jak należy się zachować, gdy jesteśmy świadkami ich dewastacji, bądź niewłaściwego użytkowania.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2020 r. przeprowadzony został:

- 1) remont wraz z programem postępowania konserwatorskiego uszkodzeń bastei zabytkowego Zamku w Toszku. Celem była naprawa bastei oraz bastei alkowej, elementów muru obronnego Zamku w Toszku;
- 2) cyklinowanie parkietów w pomieszczeniach zamkowych: Biblioteka, Czytelnia, Sala Peterswaldzka, Sala Possadowska. Celem było cyklinowanie podłóg w pomieszczeniach zamkowych, renowacja.

2. Zadanie: „Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych), przykładowo poprzez założenie monitoringu”

W okresie sprawozdawczym do Urzędu Miejskiego w Toszku nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące potrzeby wykonania zabezpieczeń.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2021 r. przygotowana została dokumentacja do przeprowadzenia instalacji hydrantowej - koszt: 29.520, 00 zł brutto.

3. Zadanie: „Określenie sposobów współpracy z policją i strażą pożarną w sprawie ochrony przeciwpożarowej i ochrony elementów zabytkowych”

Uzgodnienia w sprawie współpracy z policją powinny być dokonywane przez administratorów lub właściciela/li poszczególnych zabytków. Dotyczy to w głównej mierze przedstawicieli kościoła ze względu na sakralny charakter obiektów ruchomych, również co do ochrony przeciwpożarowej – to na administratorze, bądź właścicielu zabytkowego obiektu nieruchomego ciąży sposób jego ochrony od ognia.

Problemem mogą okazać się obiekty opuszczone, niezamieszkałe i pozostawione bez nadzoru, czego najlepszym przykładem jest browar toszecki. Ochrona przeciwpożarowa oparta jest głównie na standardowych działaniach ratowniczo-gaśniczych podejmowanych z chwilą wezwania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej z chwilą pojawienia się już zagrożenia.

Szczegóły dotyczące ochrony przeciwpożarowej zawarte są w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego danych instytucji. Ponadto jednostki organizacyjne posiadają polisy ubezpieczeniowe, które obejmują swym zasięgiem również kradzież mienia instytucji.

Urząd Miejski w Toszku posiada system oddymiania oraz system alarmowy, które systematycznie poddawane były obowiązkowym przeglądom.

Rysunek 2

System oddymiania w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – kłapa oddymiająca

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 3

System oddymiania w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – wyjście ewakuacyjne

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ponadto w okresie sprawozdawczym Gmina Toszek dofinansowywała dodatkowe służby patrolowe realizowane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach oraz współpracowała z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Toszek. Urząd Miejski w Toszku ma podpisaną polisę ubezpieczeniową obejmującą różne aspekty bezpieczeństwa, także te w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Wieża zamkowa posiada system oddymiania, który każdego roku jest poddawany przeglądowi, tak samo jak system alarmowy, pozostałe budynki są zabezpieczone zamykanymi drzwiami, kratami zamykanymi na kłódki, zatrudniony jest również dozorca.

Po kontroli przeprowadzonej przez Państwową Straż Pożarną w Gliwicach i wydanych zaleceniach przygotowano dokumentację do przeprowadzenia instalacji hydrantowej, która jest najważniejszym krokiem do remontu instalacji hydrantowej. W 2021 r. złożono wniosek o dotację na wykonanie tych prac, który (na dzień sporządzenia sprawozdania) oczekuje na weryfikację przez WKZ.

PRIORYTET II. REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY TOSZEK JAKO WAŻNY CZYNNIK ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO

§ 4. Kierunek działania II.4 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

1. Zadanie: „Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy Toszek”

Budynek Urzędu Miejskiego w Toszku:

W 2020 r. w ramach przedsięwzięcia „Modernizacja Urzędu Miejskiego w Toszku – remont pomieszczeń budynku ratusza (etap II – sala narad)” wykonano roboty budowlane, których zakres obejmował w szczególności:

- wykucie z muru ościeżnic oraz podokienników,
- powiększenie otworu na drzwi,
- usunięcie gruzu wraz z jego utylizacją,
- gruntowanie posadzki,
- wykonanie warstwy wyrównawczej posadzki,
- układanie posadzki drewnianej wraz z jej lakierowaniem,
- uzupełnienie nadproży i ścian po wymianie drzwi,
- wykonanie tynków uzupełniających,
- gruntowanie ścian,
- wykonanie gładzi,
- montaż parapetów,
- dwukrotne malowanie ścian,
- dostawę i montaż ściany przesuwnej,
- dostawę i montaż drzwi wewnętrznych,
- wykonanie instalacji elektrycznej,
- przebudowę instalacji c.o.

Koszt modernizacji wyniósł: 201.899,36 zł

Rysunek 4

Sala Sesyjna Urzędu Miejskiego w Toszku przed modernizacją

PRZED

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 5

Sala Sesyjna Urzędu Miejskiego w Toszku po modernizacji

PO

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ponadto w roku 2020 wykonano remont w pomieszczeniach nr 26 i 27 na II piętrze budynku Urzędu Miejskiego w Toszku (Referat Zamówień Publicznych, Rozwoju i Promocji Gminy) – koszt zgodnie z umową nr ORG.2600.82.2020 z dnia 15 października 2020 r.: 9.649,35 zł.

W roku 2021:

Wykonano remont detalu elewacji budynku oraz przeprowadzono remont pomieszczeń piwnicznych Urzędu Miejskiego w Toszku.

Koszt modernizacji wyniósł: 123.078,54 zł

Rysunek 6

Zdjęcia cokołu budynku Urzędu Miejskiego w Toszku przed remontem

PRZED

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 7

Zdjęcia cokołu budynku Urzędu Miejskiego w Toszku po remoncie

PO

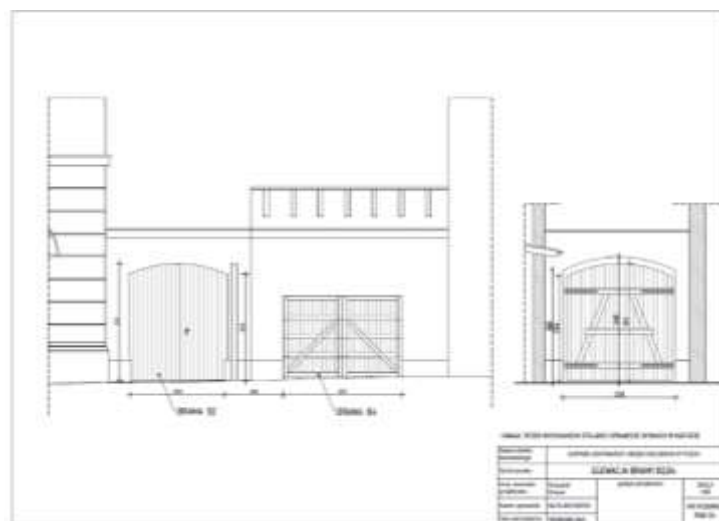

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ponadto w roku 2021 została opracowana dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla zadania pn.: „Wymiana 4 bram wraz z remontem elewacji budynku gospodarczego przy budynku Urzędu Miejskiego w Toszku” – koszt opracowania zgodnie z zawartą umową nr ORG.2600.55.2021 z dnia 27 sierpnia 2021 r.: 19.680,00 zł

Rysunek 8

**Wyciąg z dokumentacji projektowo-kosztorysowej wymiany 4 bram wraz z remontem elewacji
budynku gospodarczego Urzędu Miejskiego w Toszku
(po lewej stan obecny, po prawej – projekt)**

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

2020 - Remont wraz z programem postępowania konserwatorskiego uszkodzeń bastei zabytkowego Zamku w Toszku

Koszt całkowity: 74.002,90 zł

Rysunek 9

Etapy remontu bastei Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

2020 - Cyklinowanie parkietów w pomieszczeniach Zamku w Toszku: Biblioteka, Czytelnia, Sala Peterswaldzka, Sala Possadowska

Koszt całkowity: 39.500,00 zł

Rysunek 10

Zdjęcia z pomieszczeń biblioteki i Sali Peterswaldzkiej na Zamku w Toszku po cyklinowaniu

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

2021 – Wykonanie inwentaryzacji budowlanej budynku bramnego oraz budynku stajni Zamku w Toszku. Inwentaryzacja objęła wykonanie rzutów wszystkich kondygnacji obiektu, dwóch przekroi oraz widoków elewacji. Koszt całkowity: 8.610,00 zł

Rysunek 11

Zdjęcie z widokiem na budynek bramny Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

2. Zadanie: „Rewitalizacja najważniejszych obiektów zabytkowych”

- 1) Urząd Miejski w Toszku współpracował z Parafią Rzymskokatolicką pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku przy przygotowaniu wniosków o dotację celową na realizację prac konserwatorskich. I tak w ramach wspólnych działań zrealizowano zadania:

Rok 2020

- a) złożono wnioski o dofinansowanie realizacji prac konserwatorskich do Starostwa Powiatowego w Gliwicach – otrzymano dotację w kwocie: 20.000,00 zł;
- b) udzielono dotacji celowej z budżetu Gminy Toszek w kwocie: 50.000,00 zł na prace konserwatorskie polegające na naprawie uszkodzeń mechanicznych, wzmocnieniu substancji zabytkowej i poprawie walorów artystycznych i estetycznych ołtarza św. Jana Nepomucena w ramach zadania pn.: „Wykonanie prac konserwatorskich na elementach polichromowanych i złożonych konstrukcji ołtarza św. Jana Nepomucena wraz z elementami dekoracji snycerskich i rzeźb”.

Rysunek 12

*Zdjęcie z widokiem na ołtarz św. Jana Nepomucena w Kościele
pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku*

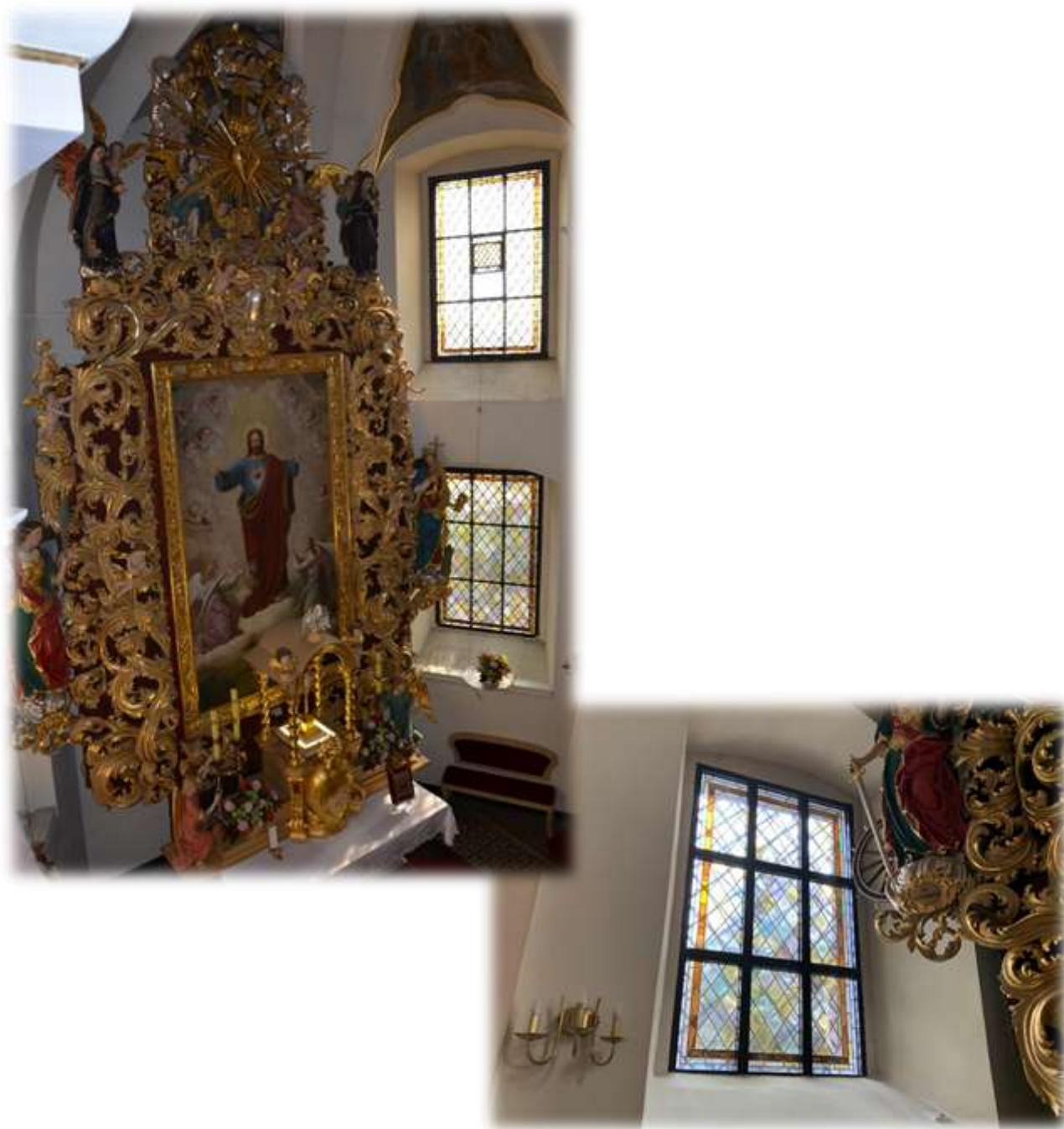
źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rok 2021

- a) udzielono dotacji celowej z budżetu Gminy Toszek w kwocie: 50.000,00 zł z przeznaczeniem na prace konserwatorskie polegające na naprawie uszkodzeń mechanicznych, wzmocnieniu substancji zabytkowej i poprawie walorów artystycznych i estetycznych 4 witraży okiennych w ramach zadaniapn.: „Renowacja 4 witraży sakralnych znajdujących się w prezbiterium w zabytkowym kościele parafialnym pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku”.

Rysunek 13

*Zdjęcia z widokiem na witraże okienne w prezbiterium
w Kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 2) remont XIX-wiecznego zabytkowego budynku ratusza miejskiego, stanowiącego siedzibę władz samorządowych gminy, w szczególności remontu detalu elewacji (części wschodniej, północnej, południowej, attyki, tarasu z balustradą).
- remont gzymsu - pozyskanie przez toszecki magistrat dotacji celowej z Powiatu Gliwickiego w wysokości: 20.000,00 zł – 2021 r.

Rysunek 14

Zdjęcie z widokiem na budynek Urzędu Miejskiego w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

W 2020 r. Urząd Miejski w Toszku złożył wniosek do WKZ o:

- 1) udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, planowane do wykonania w roku złożenia wniosku pt. „Prace remontowo-instalacyjne korytarza I piętra w zabytkowym budynku Ratusza Miejskiego z pierwszej połowy XIX wieku”, które obejmowały:
- wymianę instalacji C.O,
 - rozbiórki demontaże,
 - wymianę stolarki drzwiowej,
 - wymianę poręczy schodowych i barierek oraz innych elementów uzupełniających,
 - wymianę posadzki,
 - wykończenie powierzchni ścian,
 - obudowę szafy teletechnicznej;

- 2) refundację poniesionych kosztów na remont toalet oraz pomieszczenia gospodarczego na I piętrze budynku Ratusza Miejskiego w Toszku

Wnioski nie otrzymały dofinansowania z uwagi na niewystarczającą pulę środków finansowych przeznaczonych na ten cel w stosunku do dużej liczby złożonych wniosków.

W 2021 r. złożono n/w wnioski o dofinansowanie prac konserwatorskich, robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego do:

- 1) Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o „Modernizację I piętra oraz klatki schodowej zabytkowego budynku ratusza miejskiego z XIX wieku z siedzibą administracji samorządowej w Toszku” – nie otrzymano dofinansowania;
- 2) Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o „Remont detalu elewacji zabytkowego ratusza miejskiego z pierwszej połowy XIX w. znajdujący się w miejscowości Toszek. Zakres plan. prac obejmuje roboty bud. i konser. gzymsu, cokołu, tarasu i balustrady” – nie otrzymano dofinansowania;
- 3) Powiatu Gliwickiego o wykonanie dokumentacji prac konserwatorskich pomnika św. Jana Nepomucena w Toszku (lokalizacja: rynek) – wniosek otrzymał dofinansowanie w wysokości 4.500,00 zł – przedmiotowa dokumentacja zostanie jednak wykonana w roku 2022.

Rysunek 15

Pomnik św. Jana Nepomucena w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3. Zadanie: „Montaż i utrzymanie iluminacji świetlnych zabytkowych obiektów”

Do najważniejszych zabytków terenu Gminy Toszek z pewnością należy Zamek, który jest wizytówką miasta oraz Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

Stan iluminacji najważniejszych obiektów zabytkowych w latach 2020-2021 nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, tj. lat 2018-2019.

Rysunek 16

Zdjęcie z widokiem na oświetlony budynek Zamku w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

§ 5. Kierunek działania II.5 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, jak i jednostki organizacyjne o możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych na działania związane z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i gminnej gazety samorządowej poprzez publikacje różnego rodzaju wiadomości.

W okresie sprawozdawczym Urząd Miejski w Toszku przygotował i złożył wniosek do Starostwa Powiatowego w Gliwicach o wykonanie dokumentacji prac konserwatorskich pomnika św. Jana Nepomucena w Toszku – jak wskazano powyżej (*vide*: str. 24) przedmiotowy wniosek otrzymał dofinansowanie.

Dodatkowo Urząd Miejski w Toszku we współpracy z Parafią pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku przygotował i złożył wniosek do Starostwa Powiatowego w Gliwicach na zadanie np. „Wykonanie prac konserwatorskich przy ołtarzu św. Jana Nepomucena na elementach polichromowanych i złożonych wraz z elementami dekoracji snycerskich i rzeźb na powierzchni 1020 dm² w rozwinięciu”. Przedmiotowy wniosek otrzymał dofinansowanie w wysokości 20.000,00 zł.

§ 6. Kierunek działania II.6 Prowadzenie działań sanacyjnych w obrębie Gminy Toszek

W latach 2020 i 2021 Gmina nie podejmowała działań mających na celu likwidację budynków o niskich wartościach historycznych, w tym ich otoczenia.

§ 7. Kierunek działania II.7 Zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne oraz organizacje pozarządowe o możliwości podejmowania działań związanych z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i gminnej gazety samorządowej poprzez publikacje różnego rodzaju wiadomości, w szczególności w postaci plakatów i ogłoszeń.

§ 8. Kierunek działania II.8 Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków

1. Zadanie: „Uzgodnienie wspólnych działań związanych z uświadamianiem prawnym właścicieli obiektów zabytkowych, jak i uczestnictwo w dokonywanych przez WUOZ wizjach i przeglądach obiektów zabytkowych”

Pracownicy Urzędu Miejskiego uczestniczyli w wizjach dokonywanych przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków posiadał stały nadzór nad remontami i zmianami dokonywanymi przy obiektach Zamku i Urzędu Miejskiego w Toszku.

Rysunek 17

Logo Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

PRIORYTET III: SPRAWNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

§ 9. Kierunek działania III. 9 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej

Wzajemne przenikanie się kultur, języków, wyznań, narodowości stanowi istotny aspekt charakterystyczny dla Gminy Toszek.

W latach 2020–2021 wykorzystywano zrealizowany w poprzednim okresie sprawozdawczym projekt pn. „Wzrost atrakcyjności i promocji Gminy Toszek poprzez wyeksponowanie szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczego i stworzenie kompleksowej oferty turystycznej” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, w którym wyeksponowano 17 charakterystycznych i historycznych miejsc związanych z wielokulturowością gminy, tj.:

- 1) Zamek i Pałac Guradze;
- 2) Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku;
- 3) Rynek (Nepomucen, Ratusz, Szlak Jakuba) w Toszku;
- 4) Synagoga ul. Piastowska w Toszku;
- 5) Dom urodzenia Guttmanna, tablica pamiątkowa na budynku przy ul. Gliwickiej 34, z boku od strony ul. Młyńskiej w Toszku;
- 6) Szpital w Toszku;
- 7) Szpital Cmentarz komunalny (ewangelicki), ul. Wielowiejska w Toszku;
- 8) Cmentarz żydowski, ul. Wielowiejska w Toszku;
- 9) Zbiorowa mogiła ofiar obozu NKWD ul. Wielowiejska w Toszku;
- 10) Kościół ewangelicki i klasztor przy ul. Strzeleckiej w Toszku;
- 11) Szkoła i poczta, ul. Dworcowa w Toszku;

Rysunek 18

*Zdjęcie z widokiem na tablicę informacyjną dotyczącą zabytkowej szkoły i poczty
przy ul. Dworcowej w Toszku*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 12) Kaplica św. Barbary w Toszku;
- 13) Dolny dwór i Dom Bractwa Kurkowego, ul. Strzelecka 23 w Toszku;
- 14) Kotulin, teren szkoły;
- 15) Ligota Toszecka przy kaplicy;
- 16) Pniów przy ul. Wiejskiej przed kościołem;
- 17) Paczyna przy kościele, ul. Wiejska.

Rysunek 19

Zdjęcie mapy szlaku kulturowego promującego zabytki na terenie Gminy Toszek

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rozpowszechnianie wiedzy o szlakach kulturowych promujących zabytki na terenie regionu odbywało się poprzez portal społecznościowy Miasta i Gminy Toszek oraz stronę www.toszek.pl, a także w samorządowej gazecie „Po troszku o Toszku”.

Szkoła Podstawowa w Pniowie:

Na przełomie maja i czerwca 2021 r. został zorganizowany rajd rowerowy „Szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” dla uczniów klas starszych. Wzięło w nim udział 18 osób. Ponadto odbyły się w każdej klasie zajęcia na temat zabytków w Gminie Toszek z wykorzystaniem gry MEMO „Toszek”, do której uczniowie bardzo chętnie wracali w czasie zajęć świetlicowych.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”:

Oferta turystyczna Zamku w Toszku budowana była w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze zabytkowego obiektu. Zamek w Toszku jest jednym z punktów na szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczym. W 2020 r. i 2021 r. organizowane były pięciokrotnie letnie rodzinne zwiedzanie wieży zamkowej. Uczestnicy wydarzeń poznali historię i legendy Toszka. Podczas organizacji wydarzenia pn. „Jesienne rodzinne zwiedzanie wieży zamkowej” w ofercie znalazł się spacer z przewodnikiem po mieście. Uczestnicy spaceru mieli możliwość poznania szlaku kulturowego Toszka i jego ciekawej historii.

§ 10. Kierunek działania III. 10 Wyznaczanie tras turystycznych i dydaktycznych (pieszych i rowerowych) wykorzystujących walory gminy Toszek

Historia Gminy Toszek sięga epoki kamiennej - świadczą o tym znaleziska archeologiczne. Odkrycie monet rzymskich na wzgórzu zamkowym pozwala przypuszczać, że wiodła tędy jedna z dróg „bursztynowego szlaku”. Fragmenty naczyń znalezione na wzgórzu zamkowym potwierdzają hipotezę o istnieniu w tym miejscu osady z IV i V wieku.

Na terenie Gminy istnieją dwie ścieżki przyrodniczo-kulturowe:

- 1) ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Fazaniec, położona na północno-wschodnim obszarze Gminy, która obejmuje najlepiej zachowane siedliska o znaczeniu europejskim. W lesie tym zachowały się stare drzewostany dębowe, grabowe i bukowe, w których drzewa osiągnęły wiek ponad 210 lat;

Rysunek 20

Zdjęcie oznaczenia ścieżki Fazaniec w Toszku

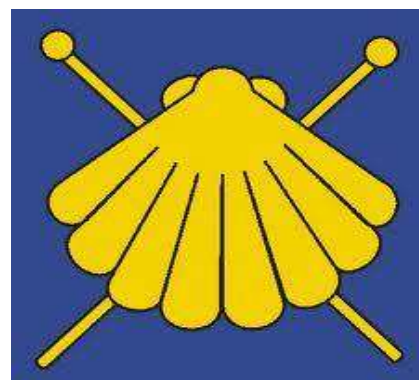
źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 2) Szlak Via Regia – droga św. Jakuba – odcinek paneuropejskiej trasy dawnego szlaku pielgrzymkowego, który prowadzi z Europy Wschodniej do Santiago de Compostela w Hiszpanii przebiegającej przez Toszek, a oznaczony muszlą.

Rysunek 21

Logo oznaczające szlak pielgrzymkowy - muszla

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Poza tymi trasami turystycznymi mającymi swoje odnogi w całej Europie, teren Gminy Toszek przecinają lokalne drogi turystyczne wiodące przez ciekawe pod względem historycznym zakątki Gminy, do których można zaliczyć:

- 1) szlaki piesze:
 - a) Szlak Powstańców Śląskich (niebieski);
 - b) Szlak Okrężny wokół Gliwic (żółty);
 - c) Szlak Stulecia Turystyki (zielony);
- 2) trasy rowerowe:
 - a) w poszukiwaniu Złotej Kaczki;
 - b) kot;
 - c) Razem czy osobno;
 - d) Szlak Zabytków Ziemi Toszeckiej.

Rysunek 22

Zdjęcie z widokiem na Toszek od strony północno-zachodniej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Szkoła Podstawowa w Pniowie:

Tradycją szkoły są organizowane rajdy rowerowe dla uczniów klas IV-VIII, które poprzedzone są wyznaczeniem ścieżki dydaktycznej. Trasa jest dokładnie zaplanowana, dopasowana do możliwości uczniów i bogata w ciekawe obiekty, aby w czasie przerwy uczestnicy mogli zobaczyć jakieś ciekawe zabytkowe obiekty.

1. Zadanie: „Wydłużenie istniejących sieci tras rowerowych”

W latach 2020-2021 na terenie Gminy Toszek nie utworzono nowych szlaków turystycznych, tras rowerowych, ani ścieżek edukacyjnych i przyrodniczych, jednakże podjęto działania popularyzatorskie.

Rysunek 23

Tablica informacyjna z mapą tras rowerowych Powiatu Gliwickiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2. Zadanie: „Wyznaczenie ścieżek dydaktycznych uwzględniających walory przyrodnicze i krajobrazowe”

Na terenie Gminy Toszek są postawione tablice informacyjne z zaznaczonymi trasami rowerowymi oraz szlakami turystycznymi (tablica na skwerku przy ul. Tarnogórskiej w Toszku oraz tablica przy drodze prowadzącej na Zamek – ul. Zamkowa, Toszek).

Zamek jest jedynym obiektem zabytkowym leżącym na terenie Gminy Toszek, który jest oznakowany. Na jego terenie, który jest czynną atrakcją turystyczną, turysta znajdzie opis dotyczący historii Zamku, może także posłuchać w języku polskim, niemieckim i angielskim, a także w wersji dla dzieci informacji o poszczególnych częściach obiektu. Pomieszczenia Zamku są nazwane i opisane.

Rysunek 24

Słupek informacyjny na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Ponadto przy wjeździe i wyjeździe z Toszka przy trasie wiodącej z Bytomia do Opola znajdują się tablice informujące o możliwości dojechania do Zamku oraz z trasy nr 40 przed wjazdem i przy wyjeździe z miejscowości Niewiesz.

Uczniowie szkół podstawowych, a także dzieci uczęszczające do przedszkoli korzystają z wyznaczonych ścieżek dydaktycznych podczas spacerów, czy zajęć edukacyjnych poznając w ten sposób walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Szkoła Podstawowa w Pniowie:

Wyznaczono ścieżkę, którą pokonują uczniowie raz w roku.

§ 11. Kierunek działania III. 11 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni

Realizacja projektu „Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek” - Przebudowa pięciu skwerów na terenie Toszka:

- 1) skwer ul. Tarnogórska,
- 2) skwer ul. Krasińskiego,
- 3) skwer ul. Gustawa Morcinka,
- 4) obszar przy cmentarzu katolickim,
- 5) obszar podzamcza.

Projekt dofinansowany z Porgramu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020”. W 2021 r. zawarto umowę, której przedmiotem jest realizacja w/w przedsięwzięcia inwestycyjnego. Koszt inwestycji: 2.945.768,81 zł brutto.

Do 14 stycznia 2022 r. wykonano wyłącznie I część umowy, tj. opracowano dokumentację projektową wraz z uzyskaniem niezbędnych zezwoleń oraz sprawowaniem nadzoru autorskiego.

Rysunek 25

*Rysunek planu odnowienia zieleni w ramach zadania:
„Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek”*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

1. Zadanie: „Prowadzenie prac porządkowo-pielęgnacyjnych na cmentarzach; opieka nad grobem Alberta Langer, pomnikami ofiar wojny na cmentarzach parafialnych”

W latach 2020-2021 uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie, w tym uczniowie Szkolnego Koła Wolontariatu kontynuowali prace związane z opieką i porządkowaniem miejsc zabytkowych. Opiekowali się pomnikami ofiar wojny na cmentarzu parafialnym w Pniowie. Prowadzili prace porządkowe przy pomniku poległym podczas I wojny światowej.

Rysunek 26

Widok na Kościół pw. św. Wacława w Pniowie

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ponadto uczniowie wszystkich szkół i przedszkoli znajdujących się na terenie Gminy Toszek brali udział w akcjach sprzątania i porządkowania otoczenia.

2. Zadanie: „Opieka nad miejscami pamięci narodowej - współpraca z instytucjami sprawującymi opiekę nad miejscem upamiętnienia ofiar obozu NKWD w Toszku”

Na podstawie podpisanego porozumienia zawartego pomiędzy Wojewodą Śląskim a Gminą Toszek nr SO.IX-5018-B/127/07 z dnia 3 kwietnia 2007 r. w sprawie powierzenia opieki nad grobami wojennymi oraz otrzymanej dotacji w kwocie 500,00 zł na rok, każdorazowo były przeprowadzone przez firmę zewnętrzną PHU IWA Regina Iwan z siedzibą przy ul. Strzeleckiej 17 w Toszku prace oczyszczające i pielęgnacyjne mające na celu utrzymanie porządku i pielęgnacji terenu wokół Grobu Zbiorowego ofiar NKWD w Toszku przy ul. Wilkowieckiej.

Rysunek 27

**Miejsce upamiętnienia ofiar obozu NKWD
w Toszku**

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

PRIORYTET IV: WYEKSPONOWANIE ZABYTEKÓW ORAZ WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH

§ 12. Kierunek działania III. 12 Zwiększenie zakresu działań konserwatorskich w gminie, ukierunkowanych na otoczenie zabytku

Wszystkie prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy zabytkach z terenu Gminy Toszek prowadzone były pod nadzorem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

Dla zadania realizowanego przez Urząd Miejski w Toszku pn. „Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek” dofinansowanego z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020” Wykonawca robót opracował projekty architektoniczno-budowlane oraz techniczno-wykonawcze, które w dniu 11 lutego 2022 r. zostały odebrane i zatwierdzone przez Inspektorów nadzoru inwestorskiego. Zakres projektowy inwestycji obejmuje 5 obszarów znajdujących się na terenie miasta Toszek:

- 1) obszar 1 – Skwer przy ul. Tarnogórskiej;
- 2) obszar 2 – Skwer przy ul. Krasińskiego;
- 3) obszar 3 – Skwer przy ul. Morcinka (teren za Szkołą Podstawową);
- 4) skwer 4 – tzw. Park Guttmanna – obszar przy cmentarzu parafialnym w Toszku przy ul. Dworcowej;
- 5) skwer nr 5 – Podzamcze.

Przedmiotowa dokumentacja projektowa w wymaganym zakresie, tj. dla obszaru skweru nr 4, została pozytywnie zaopiniowana przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach oraz dla obszaru skweru nr 5 – Podzamcze uzyskano wymagane pozwolenia Nr K/1289/2021 z dnia 03.12.2021 r. na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” pozyskało w 2021 r. środki z Fundacji BGK (Banku Gospodarstwa Krajowego) z programu „Moja Mała Ojczyzna” na realizację projektu „Zielony kącik aktywności społecznej”, który będzie realizowany w 2022 r. Projekt zagospodarowania części dziedzina zamkowego związany z rewaloryzacją zieleni i elementów małej architektury.

§ 13. Kierunek działania III. 13 Promocja działań rewaloryzacyjnych równoznaczna z promocją gminy Toszek

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Udział w jednym szkoleniu dotyczącym ochrony zabytków i rewaloryzacji organizowanym przez Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfantego.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie

Systematycznie w mediach społecznościowych, na stronie internetowej szkoły oraz Facebook umieszczane były informacje na temat zarówno szkolnych, jak i gminnych wydarzeń promujących Gminę Toszek.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku – umieszczanie na szkolnej stronie internetowej informacji na temat zabytków Gminy Toszek.

§ 14. Kierunek działania III. 14 Wykorzystanie mediów do popularyzacji zasobów kulturowych

Przekaz promocji dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek oraz tematyki związanej z ochroną zabytków odbywał się poprzez następujące media: samorządową gazetę „Po troszku o Toszku” wydawaną przez samorząd, portale Gminy Toszek oraz Facebook samorządu, w gazecie „Wiadomości Powiatu Gliwickiego” oraz na portalu Powiatu Gliwickiego, w telewizji lokalnej TVT, w gazecie „Nowiny Gliwickie”, a także wydawanie różnego rodzaju publikacji, o których mowa w dalszej części przedmiotowego sprawozdania (w szczególności wydawanie Roczników Toszeckich, gry edukacyjne, objęcie wydarzeń honorowym patronatem Burmistrza Toszka i wiele innych).

Rysunek 28

Okladka gminnej gazety samorządowej „Po troszku o Toszku”

Z ŻYCIA GMINY

Dotacja na remont zabytków

Do 15 września można składać wnioski do Urzędu Miejskiego w Toszku o udzielenie dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku (wpisanym do rejestru zabytków). Chodzi o prace, które będą realizowane w roku 2021. Dotacja może finansować prace obejmujące:

- ✓ sporządzenie ekspertyzy konserwatorskiej,
- ✓ przeprowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych,
- ✓ wykonanie dokumentacji konserwatorskiej,
- ✓ prowadzenie prac lub robót budowlanych mających na celu:
 - zabezpieczenie, zachowanie i utrzymanie substancji zabytku;
 - zabezpieczenie konstrukcyjne części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
 - odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;
 - odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to

nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;

- odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych drzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- remont lub wymianę instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej w zabytku drewnianym;
- montaż instalacji przeciwpożarowej i odgromowej w zabytku drewnianym, w tym zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót budowlanych.

Więcej informacji można uzyskać telefonicznie pod numerem: 32 237 80 27 (17) lub osobiście w Referacie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Toszku – pok. 8 (parter). JR

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Stała promocja Zamku w Toszku poprzez:

- 1) promocję działalności Centrum Ekspozycji Historycznych w zamkowej wieży, wzbogacenie oferty edukacyjnej o nowe elementy – podchody i grę w podziemiach, organizację letniego rodzinnego zwiedzania, ofertę turystyczną dla grup zorganizowanych;

Rysunek 29

Logo Centrum Ekspozycji Historycznych w Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- 2) otrzymanie i przedłużenie certyfikatu Marki Lokalnej w 2021 r. nadawanej przez LGD Leśną Krainę Górnego Śląska;
- 3) coroczne wydawanie folderu informacyjnego z ofertą edukacyjną i turystyczną Zamku w Toszku, dystrybucję folderu wśród turystów oraz poprzez rozsyłanie folderu do szkół i przedszkoli na terenie woj. śląskiego i opolskiego;
- 4) wydanie folderów promocyjno-informacyjno-edukacyjnych w ramach dofinansowań ze Śląskiej Organizacji Turystycznej w roku 2020 i 2021;
- 5) druk roll-upów promujących Zamek i grę w podziemiach (w ramach barteru, nie poniesiono żadnych kosztów);
- 6) bieżącą promocję działalności CEH-u w mediach społecznościowych Facebook Zamek w Toszku, na stronie zamektoszek.eu w formie plakatów i filmów video;
- 7) promocję w lokalnej prasie „Po troszku o Toszku”;
- 8) promocję w regionalnej telewizji TVT;
- 9) współpracę z youtuberami, dzięki czemu Zamek w Toszku promowany jest na kanale YouTube.

PRIORYTET V: DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ ORAZ PROMOCJA ZEWNĘTRZNA WARTOŚCI KULTUROWYCH REGIONU

§ 15. Kierunek działania III. 15 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków

1. Zadanie: „Dążenie do organizacji nowych imprez dotyczących rocznic historycznych oraz kontynuowania dotychczas organizowanych”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

- 1) w 2021 r. do połowy maja z powodu pandemii i utrzymujących się obostrzeń większość działań w pierwszym półroczu była prowadzona on-line;
- 2) w ramach obchodów świąt majowych przygotowane zostały nagrania filmowe z wyjazdu pracowników Centrum Kultury „Zamek w Toszku” do Muzeum Powstań Śląskich na Górze św. Anny, których celem było przybliżenie odbiorcom historii wydarzeń powstań i nawiązanie do 100. rocznicy obchodów.
Pracownicy Centrum Kultury „Zamek w Toszku” przygotowali kokardy narodowe, które były rozdawane mieszkańcom z okazji świąt majowych. Powstał również film przedstawiający postać Wojciech Korfanteo. Nagranie zostało wyemitowane 3. maja;
- 3) w lipcu 2021 r. zorganizowana została impreza nawiązująca do obchodów urodzin dr-a Ludwiga Guttmanna. W ramach wydarzenia odbyła się projekcja filmu „The best of Men” oraz koncert muzyki filmowej w wykonaniu kwartetu smyczkowego;
- 4) we wrześniu 2021 r. zorganizowana została X INTEGRA, czyli integracyjna spartakiada im. dr-a Ludwiga Guttmanna
- 5) w październiku 2021 r. odbył się I Konkurs Pieśni, Piosenki i Muzyki Patriotycznej adresowany do dzieci ze szkół podstawowych Gminy Toszek. 15 uczestników w dwóch kategoriach wiekowych i wokalnych/instrumentalnych wzięło udział w konkursie;
- 6) 1 grudnia 2021 r. odbyła się Powiatowa Konferencja w Bibliotece w Toszku pt. „O powstaniach śląskich”. Nawiązywała ona do obchodów 100-lecia powstań śląskich;
- 7) obchody Święta Niepodległości zostały zorganizowane przez Gminę Toszek, Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, Parafię pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku, Szczep Harcerski IGNIS w Toszku. Na Zamku w Toszku odbyła się II część obchodów, podczas której zaprezentowali się laureaci I Konkursu Pieśni, Piosenki i Muzyki Patriotycznej. Teatr Deja VU wraz z grupami wokalnymi Pryma i Prymka wystawili spektakl nawiązujący do trudnej historii odzyskania niepodległości i powstań śląskich. Zespół Nivel zagrał koncert tematyczny. W wydarzeniu licznie wzięli udział młodszy i starsi mieszkańcy Gminy Toszek (ok. 300 osób);
- 8) Biblioteka w Toszku zorganizowała w 2020 r. i 2021 r. „Narodowe Czytanie”.

Rysunek 30

Obchody Dnia Odzyskania Niepodległości

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

W roku 2021 przedszkolaki i uczniowie wszystkich klas brały udział w jarmarku bożonarodzeniowym organizowanym przez Radę Sołecką w Kotulinie (152 dzieci). Ponadto w latach 2020-2021 mimo pandemii COVID-19 były przeprowadzane szkolne uroczystości rocznicowe z okazji 3 maja i 11 listopada.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku - akcja Koła Historii Lokalnej gromadzenia starych przedmiotów – potencjalnych eksponatów muzealnych, ogłoszenie zbiórki wśród mieszkańców, zaangażowanie mieszkańców – darczyńców we wzbogacenie ekspozycji muzealnej – pozyskano około 30 nowych eksponatów.

Uczniowie szkół z terenu Gminy Toszek brali ponadto udział w ogólnopolskiej akcji pt.: „Niepodległa do Hymnu 2020”.

Rysunek 31

Plakat promujący ogólnopolską akcję pt.: „Niepodległa do Hymnu 2020”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2. Zadanie: „Propagowanie wśród mieszkańców prowadzenia działalności agroturystycznej połączonej ze zwiedzaniem regionu”

Na terenie Gminy Toszek stopniowo rozwija się agroturystyka, osoby które tam przebywają otrzymują informacje na temat możliwości zwiedzania regionu.

3. Zadanie: „Inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2020 r. z powodu pandemii nie były organizowane Europejskie Dni Dziedzictwa. W 2021 r. na toszeckim Zamku odbyły się EDD pod hasłem „Smaki regionów”. Lokalne Koła Gospodyń Wiejskich zostały zaproszone w celu prezentacji swoich wyrobów kulinarnych. Dodatkowo zwiedzanie wieży było darmowe dla turystów. Dla dzieci i rodzin przygotowano ofertę warsztatów kulinarnych i plastyczno-malarskich. EDD połączone zostały z Wielkim Rodzinnym Świątowaniem, którego inicjatorem była toszecka parafia.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie

W maju 2021 r. odbyły się obchody Europejskich Dni Dziedzictwa niestety w formie on-line ze względu na pandemię. Uczniowie przygotowywali prezentacje na temat najciekawszych europejskich obiektów.

W październiku 2021 r. odbyła się w szkole uroczysta akademii z okazji Dnia Patronki Szkoły. Uczniowie wcielali się w role przedstawiając najważniejsze wydarzenia z życia Królowej Jadwigi. Przy tej okazji poruszony został również temat związany z historią szkoły.

4. Zadanie: „Wykorzystanie w działaniach promocyjnych gminy Toszek walorów kulturowych przy współpracy z organizacjami i fundacjami”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie

Szkoła na bieżąco starała się promować Gminę Toszek zwłaszcza poprzez organizowanie imprez środowiskowych. Pomimo pandemii zorganizowano Kiermasz Bożonarodzeniowy współpracując z Radą Sołecką oraz Kołem Gospodyń Wiejskich z Pniowa.

Całe rodziny angażowały się w przygotowywanie świątecznych, tradycyjnych ozdób, a o bożonarodzeniowych tradycjach przypomnieli najmłodsi w czasie występu artystycznego. Z powodu ograniczeń w wydarzeniu uczestniczyło ok. 100 osób.

Gmina Toszek wspierała organizacje pozarządowe udzielając im dotacji celowych na realizację zadań publicznych, które znacznie przyczyniły się do rozwoju dziedzictwa kulturowego i pamięci historycznej w ramach trybu pozakonkursowego (tzw. „małe granty”), zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

W roku 2020 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) pn.: „Rosenmontag – odrobina Nadrenii w Toszku” w kwocie: 1.750,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 2) pn.: „Wieczór bajek” w kwocie: 1.250,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 3) pn.: „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” w kwocie: 2.000,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 4) pn.: „I Toszecki koncert Noworoczny – od muzyki sakralnej po koncertową” w kwocie: 5.000,00 zł dla Orkiestry Dętej Toszek, ul. Wiejska 24, 44-180 Toszek.

Rysunek 32

Plakat promujący „I Toszecki koncert Noworoczny – od muzyki sakralnej po koncertową”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

W roku 2021 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) pn.: „Tropem rycerza Mikołaja”: w kwocie: 1.800,00 zł dla Oddziału Górnośląskiego Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, ul. Pl. Jana III Sobieskiego 41-902 Bytom;

Rysunek 33

Karta informacyjna dot. realizacji zadania: „Tropem rycerza Mikołaja”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 2) pn.: „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej 2021” w kwocie: 2.000,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 3) pn.: „30 lat minęło” w kwocie: 4.000,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;

W okresie sprawozdawczym Gmina Toszek współpracowała ponadto ze:

- 1) Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska”;
- 2) Towarzystwem Społeczno Kulturalnym Niemców Województwa Śląskiego, Koło Toszek (DFK Toszek);
- 3) Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej;
- 4) Orkiestrami Dętymi z Toszka i Kotulina;
- 5) Kołami Gospodyń Wiejskich z Gminy Toszek – współpraca m.in. przy organizacji Toszeckiego Jarmarku Adwentowego 2021 – promocja rękodzieła oraz lokalnych produktów także przez rękodzielników.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Zamek w Toszku podejmował regularną współpracę z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej, Orkiestrami Dętymi w Toszku i Kotulinie, DFK Toszek, Kołami Gospodyń Wiejskich w celu promowania walorów kulturowych Gminy Toszek, współorganizacji imprez.

5. Zadanie: „Organizacja wystaw plenerowych promujących kulturę i dziedzictwo kulturowe w przestrzeniach publicznych na terenie gminy Toszek”

Urząd Miejski w Toszku we współpracy z Ambasadą Hiszpanii zorganizował wystawę na toszeckim rynku promującą szlak Camino. Wystawa składała się z 48 plansz. Przedstawiała piękno przyrody, a także zabytków europejskich, jakie można spotkać przemierzając Szlakiem Jakubowym.

Rysunek 34

Fotorelacja z wystawy promującej szlak Camino

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku w Toszku:

Podczas corocznych pikników szkolnych adresowanych nie tylko do rodziców uczniów, ale całej toszeckiej społeczności udostępniana była wystawa w szkolnym muzeum „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom – szkoła – praca” - uczniowie pełnili funkcję przewodników (10 osób).

Ponadto uczniowie i rodzice włączali się w prace przy organizowaniu Jarmarku Adwentowego (ok. 15 osób) – były to prace porządkowe oraz sprzedaż ciast świątecznych i własnoręcznie wykonanych ozdób świątecznych.

6. Zadanie: „Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw, kiermaszy, festynów, rajdów z dziedzictwem kulturowym w tle”

W okresie sprawozdawczym zorganizowano i wspierano m.in. takie inicjatywy jak:

- 1) udział w Targach Atrakcje Regionu – promocja walorów i zabytków Gminy Toszek;
- 2) wywieszenie flag byłych władców Toszka na zabytkowym Rynku w Toszku – promocja dziedzictwa lokalnego;
- 3) promocja konkursu Tygodnia legend z Leśną Krainą Górnego Śląska – promocja legend gminy Toszek;

Rysunek 35

Plakat promujący „Tydzień Legend z Leśnej Krainy Górnego Śląska”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 4) konkurs dla dzieci – rezultat wydanie książki z rysunkami postaci z legend – zwycięzcami były również dzieci z Gminy Toszek;
- 5) organizacja I Konkursu Muzyki Patriotycznej z okazji Odzyskania Święta Niepodległości – współpraca z Centrum Kultury „Zamek w Toszku”;
- 6) organizacja Gminnych Obchodów Święta Konstytucji 3 maja, Odzyskania Niepodległości;
- 7) obchody rocznicy Nocy Kryształowej;

Rysunek 36

Obchody rocznicy Nocy Kryształowej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 8) objęcie honorowym patronatem przez Burmistrza Toszka konkursu Recytatorskiego Poezji i Prozy Josepha von Eichendorffa skierowanego do uczniów Powiatu Gliwickiego – współpraca z DFK Tost;

- 9) promocja kulturowa zabytków Gminy Toszek – wizyta partnerów projektu „Marka Turystyczna Sieć Ekomuzea” czyli LGD Stowarzyszenie WIR oraz Lider Pojezierza LGD. Podczas wizyty goście w towarzystwie Burmistrza Toszka zwiedzili toszecki zamek, parafialny kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku oraz inwestycje współfinansowane ze środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020;
- 10) przygotowanie ozdobnej naklejki na wiatę przystankową przy ul. Wilkowskiej w Toszku z opisem i wizerunkiem związanej z księciem Przemkiem – toszeckim władcą, autorem przebudowy zamku. Współpracowano w tym zakresie ze Szkołą Podstawową nr 2 im. G. Morcinka w Toszku, zadanie zostało zrealizowane pod kierunkiem nauczycielki historii dr Klaudii Janickiej, która wybrała w plebiscycie osobę do zaprezentowania na przystanku przy szkole;

Rysunek 37

*Wizerunek księcia Przemka umieszczony na wiacie przystankowej
przy ul. Wilkowskiej w Toszku*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 11) współpraca z Centrum Kultury „Zamek w Toszku” przy wydarzeniu - X edycji Narodowego Czytania – „Moralność Pani Dulskiej” – Gabriela Zapolska;

Rysunek 38

X edycja Narodowego Czytania – „Moralność Pani Dulskiej” – Gabrieli Zapolskiej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 12) wydanie książeczki dla dzieci promującej zabytki Gminy Toszek – „Święto Małego Miasteczka”. Książka opowiada w sposób bajkowy o miejscach, symbolach i wydarzeniach związanych z Toszkiem. Dodatkem do książeczki jest "Hymn Toszka" autorstwa Aleksandry Garbał;

Rysunek 39

Zdjęcia książeczki dla dzieci „Święto Małego Miasteczka”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 13) wydanie gry MEMO – promującej zabytki Gminy Toszek. Gra zawiera mapę Toszka z poszczególnymi punktami zabytków w Gminie Toszek. Gra została wydana w dwóch językach: ukraińskim oraz polskim;

Rysunek 40

Gra MEMO z mapą turystyczną Toszka

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 14) organizacja sesji historycznej oraz konkursu dla uczniów szkół podstawowych z Gminy Toszek oraz z Powiatu Gliwickiego - plakat 100. rocznica Plebiscytu na Górnym Śląsku organizowanego z okazji jubileuszu III Powstania Śląskiego;
- 15) promocja wykopalisk archeologicznych odkrytych w Ciochowicach – siedziba rycerska księcia Mikołaja poprzez uczestniczenie w wydarzeniu - odsłonięcie tablicy pamiątkowej informującej o odkryciu siedziby rycerskiej. W wydarzeniu uczestniczyli: Łukasz Konarzewski - Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Radosław Zdaniewicz - kierownik badań archeologicznych, Grzegorz Kupczyk - Burmistrz Toszka, Erhard Fitzon - sołtys Ciochowic oraz przedstawiciele rady sołeckiej. Prowadzone wykopaliska stanowiły kontynuację badań sondażowych z roku 1970. Podczas prac archeologicznych odkryli unikatowe zabytki sprzed 500 lat. W średniowiecznym gródku znaleziono skórzane buty, drewniane sprzęty kuchenne, w tym fragmenty łyżek;

Rysunek 41

**Fotorelacja z odsłonięcia tablicy pamiątkowej informującej o odkryciu siedziby rycerskiej
w Ciochowicach**

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 16) organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw, festynów, w tym:
- a) „Samochód Korfanty” w którym wzięli udział uczniowie ze szkół podstawowych z Powiatu Gliwickiego;
 - b) Toszecki Jarmark Adwentowy;
 - c) Toszecki Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku – zabytkowe organy.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

- 1) organizacja we współpracy z Sołtysem i Radą Sołecką Kotulina corocznych festynów promujących dziedzictwo kulturowe oraz tradycje związane z dożynkami i kiermaszami bożonarodzeniowymi, co prowadzi do poszerzenia wiedzy o dziedzictwie kulturowym. Corocznie bierze udział w tych wydarzeniach ok. 200 osób, w tym przedstawiciele władz lokalnych, nauczyciele, uczniowie i ich rodziny.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Organizowanie akademii z okazji 11 listopada, 3 maja. Delegacja uczniów – szkolny poczet sztandarowy (3 uczniów i opiekun) – udział w gminnych obchodach Święta Niepodległości – 11 listopada.

Udział uczniów w konkursach i akcjach edukacyjnych o tematyce historyczno – patriotycznej w wymiarze regionalnym:

- ogólnopolska „Szkoła Pamięta” (zapalenie zniczy przy pomnikach upamiętniających wydarzenia wojenne – uczniowie kl. 4a);

- konkursy z okazji 100-lecia powstań śląskich – gminne i powiatowe (5 uczniów z klas IV-VIII).

Organizacja we współpracy z DFK Gliwice i DFK Toszek oraz ze Starostwem Powiatowym w Gliwicach pod honorowym patronatem Pani Konsul RFN w Opolu I Wojewódzkiego Konkursu Poezji i Prozy Josepha von Eichendorffa (zaplanowano jako imprezę coroczną).

Obchody 110. rocznicy istnienia szkoły pod hasłem: „110 urodziny naszej szkoły”
– prezentacja multimedialna: „Tradycja i nowoczesność”, konkurs plastyczny i literacki
– laurka dla szkoły.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2020 r. i 2021 r. zorganizowany został konkurs bożonarodzeniowy na potrawę świąteczną i pierniki w ramach Jarmarku Adwentowego. W konkursie chętnie wzięły udział rodziny z dziećmi z Gminy Toszek.

W 2021 r.:

- zorganizowany został I Konkurs Pieśni, Piosenki i Muzyki Patriotycznej adresowany do uczniów szkół podstawowych. Zaprezentowało się 15 uczestników w dwóch kategoriach wiekowych-klasy I-IV i V-VIII, w sekcji wokalne i instrumentalnej;
- wspólnie z Gminą Toszek zorganizowany został XI Toszecki Jarmark Adwentowy;
- zorganizowany został przez Bibliotekę w Toszku powiatowy konkurs kroszonkarski oraz powiatowy konkurs na kartę bożonarodzeniową.

Rok 2020 r.:

- 1) wystawa „obrzędy śląskie”;
- 2) wystawa „Śląskie podania i legendy”;
- 3) przygotowana została wystawa pt. „Zamkowiec” przedstawiającą historię toszeckiego klubu sportowego istniejącego od 1949 r. Wystawa powstała na bazie fotografii, nagród i innych materiałów o wysokiej wartości historycznej.

Rok 2021 r.:

- 1) przygotowana została wystawa na III piętrze zamkowej wieży. Podzielono ją tematycznie na trzy części: Przedwojenny Toszek, Browar Toszecki i życie dra Ludwiga Guttmanna. Wystawa promuje dziedzictwo historyczne i kulturowe Gminy Toszek;
- 2) zorganizowane zostało spotkanie autorskie z Markiem Szołtyskiem w Bibliotece w Toszku. Autor opowiedział o kulturze i tradycji regionu. Spotkanie zostało nagrane, dzięki czemu podczas wakacji było publikowane w odcinkach. Liczba odbiorców stacjonarnych i on-line: 300;
- 3) zorganizowanie powiatowej wystawy pt. „Plakaty propagandowe z okresu powstań śląskich i plebiscytu” przez Bibliotekę w Toszku i dystrybucję wystawy do wszystkich bibliotek w powiecie gliwickim.

7. Zadanie: „Organizacja konkursów w szkołach dotyczących tematyki lokalnego dziedzictwa kulturowego”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie - na terenie sołectwa oraz szkoły organizowane były liczne konkursy oraz apele z okazji święta 3 maja i 11 listopada.

Uczniowie brali udział w konkursie „Leśne Krainy Górnego Śląska” organizowanym przez LGD Leśna Kraina oraz Powiatowym Konkursie Plastyczno-Historycznym „Samochód Pancerny – Korfanty”, w którym uczennica kl. IV zajęła II -gie miejsce.

Wystawa prac „Samochód Pancerny – Korfanty”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Uczniowie brali również udział w konkursie Gwary Śląskiej oraz Konkursie Pieśni, Piosenki i Muzyki Patriotycznej organizowanej przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, gdzie uczeń kl. 2 zajął II-gie miejsce.

Z okazji 40. rocznicy stanu wojennego w Polsce nauczyciel historii wraz z uczniami klasy VIII (11 osób) brali udział w projekcie „Gdy gaśnie pamięć ludzka, dalej mówią kamienie – 13 grudnia 1981 – Pamiętamy!” pod patronatem Śląskiego Kuratora Oświaty. Uczniowie m.in. na podstawie rozmów ze starszymi osobami pisali pamiętniki z tego dnia. W szkole zorganizowana została wystawa na w/w temat.

Uczniowie klasy VIII brali również udział w prelekcji i wystawie historycznej zorganizowanej przez Nadleśnictwo Rudziniec we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej.

W związku z pandemią nie wszystkie planowane apele historyczne mogły się odbyć w sposób tradycyjny. Jesienią 2021 roku odbyło się Narodowe Czytanie „Moralność Pani Dulskiej” oraz uroczysta akademia z okazji 11 listopada.

Publiczne Przedszkole w Toszku:

- 1) obchody Święta Konstytucji 3 Maja (udział wzięły dzieci z wszystkich grup przedszkolnych);
- 2) udział w akcji Ministerstwa Edukacji Narodowej „Szkoła pamięta” – zapalenie zniczy w miejscu pamięci poświęconym Ofiarom Wojen. Dzieci 6-letnie wykonały gazetkę na temat miejsc pamięci historycznej w Toszku, które zaprezentowały pozostałym grupom przedszkolnym;
- 3) obchody Święta Niepodległości (udział wzięły wszystkie dzieci);
- 4) „Szkoła do hymnu!” – udział w akcji MEN (udział wzięły wszystkie dzieci);
- 5) międzynarodowy konkurs plastyczny „Zabytki gminy Toszek” w Publicznym Przedszkolu w Toszku dla dzieci z grup 5 i 6 letnich;
- 6) organizowane spacerów w celu poznania zabytków naszego miasta.

Szkoła Podstawowa w Paczynie:

Organizowanie corocznych uroczystości rocznicowych: 3 maja, 11 listopada w formie akademii szkolnej na terenie szkoły. Uczestniczyły w nich całe społeczności szkolne, tj. 60 uczniów i 15 nauczycieli (w każdej uroczystości).

8. Zadanie: „Realizacja w szkołach edukacyjnych programów związanych z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

Zagadnienia związane z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym są na stałe wpisane w działalność szkoły i umieszczane w programie wychowawczo-profilaktycznym. Poruszane są nie tylko w czasie zajęć z wychowawcą, ale również na pozostałych lekcjach (np. historia, język polski, muzyka, plastyka). Organizowane wyjścia klasowe, czy wycieczki szkolne nastawione są przede wszystkim na poznawanie historii Pniowa, gminy Toszek, powiatu gliwickiego, jak również całej Polski.

Szkoła Podstawowa w Paczynie:

- 1) opracowano jeden szkolny program wychowawczy i na jego podstawie przeprowadzono 14 lekcji wychowawczych omawiających historię Paczyny i gminy Toszek we wszystkich klasach. Liczba uczestników: 60 uczniów i 7 nauczycieli;
- 2) przeprowadzono jedną wycieczkę do toszeckiego zamku dla uczniów klas I, II i III. W programie zwiedzanie zamku, jego podziemi i wieży. Liczba uczestników: 27 uczniów i 3 nauczycieli;
- 3) zrealizowano jedną wycieczkę dla uczniów klas IV, V, VII, VIII śladami zabytków sakralnych zlokalizowanych na terenie sołectwa Paczyna: zabytkowa dzwonnica przy kościele pw. Św. Marcina Biskupa w Paczynie, pomnik Poległych Parafian w obronie wolności w czasie II wojny światowej, kapliczka św. Józefa. Liczba uczestników: 26 uczniów i 1 nauczyciel.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

Realizacja tematów związanych z historią Kotulina i Gminy Toszek.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Działalność Koła Historii Lokalnej (w roku szkolnym 2019/2020 – 12 uczniów z klas VII-VIII, a w roku 2020/2021 – 13 uczniów z klasy VIIa). Współpraca z Muzeum Śląskim w Katowicach w ramach projektu „Muzeum Młodych” – wycieczka do muzeum i stała opieka nad szkolnym muzeum.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku:

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku w roku 2021 zorganizowała wydarzenie „Tydzień z historią”, której głównym celem była popularyzacja wiedzy o powstaniach śląskich w związku z setną rocznicą wybuchu trzeciego powstania.

Pierwszego dnia zostały udostępnione społeczności szkolnej wystawy z Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach: „Rok 1919 na Górnym Śląsku” i „Rok 1920 na Górnym Śląsku”.

W kolejnym dniu, we współpracy z Panią Sabiną Olbrich-Szafranec i Szkołą Muzyczną w Gliwicach, został zaprezentowany koncert poświęcony patronowi szkoły – Gustawowi Morcinkowi.

Uczniowie wzięli również udział w konkursie poświęconym powstaniom, a ich uczestnicy pojadą w roku 2022 na wycieczkę do Muzeum Gustawa Morcinka w Skoczowie.

W ostatnim dniu wydarzenia grupa historyczna „Rekonstrukto” przybliżyła społeczności szkolnej jej historię, a w tym historię regionu.

Rysunek 43

*Występ grupy historycznej „Rekonstrukto”
w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku*

źródło: archiwum Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku

Informacje o „Tygodniu z historią” znalazły się na stronie internetowej szkoły, portalu społecznościowym urzędu oraz w gazecie samorządowej.

Rysunek 44

*Plakat promujący „Tydzień z Historią”
w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku*

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

9. Zadanie: „Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków”

Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków:

- 1) zamieszczanie informacji dotyczących konkursu na możliwość pozyskania dotacji celowej z budżetu gminy Toszek na renowację zabytków wpisanych do rejestru - w środkach masowego przekazu - prasa, strona internetowa;
- 2) promocja w prasie lokalnej, w gazecie samorządowej „Po troszku o Toszku”, „Nowiny Gliwickie”.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Na stronie internetowej zamektoszek.eu oraz Facebook „Zamek w Toszku” zamieszczane były materiały promocyjne dot. dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz zabytkowego Zamku w Toszku w formie zdjęć oraz filmów promocyjnych.

Do szkół przesyłane były foldery promocyjne z ofertą edukacyjną.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Działalność muzeum szkolnego na bieżąco dokumentowana była na stronie internetowej placówki w zakładce „Muzeum”.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku:

We współpracy z Urzędem Miejskim w Toszku oraz pod kierunkiem nauczycielki historii dr Klaudii Janickiej, wybrano w plebiscycie osobę do zaprezentowania na przystanku przy szkole. Naklejkę ze zwycięzcą – księciem Przemkiem zamieszczono na przystanku autobusowym przy ul. Wilkowieckiej w Toszku.

Rysunek 45

Naklejka na przystanku przy Szkole Podstawowej nr 2 im. G. Morcinka w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

10. Zadanie: „Bieżące uzupełnianie księgozbioru biblioteki gminnej o publikacje na temat historii i zabytków”

Księgozbiór gminnej biblioteki jest systematycznie uzupełniany o nowe publikacje.
W 2020 r. biblioteka wzbogaciła się o 103 tytuły z zakresu historii i zabytków (13 egzemplarzy).
W 2021 r. Biblioteka w Toszku wzbogaciła się o 34 tytuły z zakresu historii i zabytków.

11. Zadanie: „Dążenie do organizacji nowych imprez dotyczących rocznic historycznych oraz kontynuowania dotychczas organizowanych”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

Kontynuacja organizacji Dni Historii Pniowa jako imprezy historyczno-edukacyjnej.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) akcja Koła Historii Lokalnej gromadzenia starych przedmiotów – potencjalnych eksponatów muzealnych, ogłoszenie zbiórki wśród mieszkańców, zaangażowanie mieszkańców – darczyńców w przygotowanie wystawy muzealnej;
- 2) udział uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku z kl. VII i VIII w prelekcjach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” (6 razy, ok. 25 osób na każdym spotkaniu), wystawach o tematyce historycznej (2 razy);
- 3) co roku w szczególności uczniowie klas dwujęzycznych włączali się w prace przy organizowaniu Toszeckiego Jarmarku Adwentowego (ok. 15 osób) – prace porządkowe oraz sprzedaż ciast świątecznych i własnoręcznie wykonanych ozdób świątecznych;
- 4) wypożyczenie eksponatów do wystawy w Centrum Ekspozycji Historycznych.

12. Zadanie: „Organizacja konkursów w szkołach dotyczących tematyki lokalnego dziedzictwa kulturowego”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) konkurs o tematyce regionalnej i znajomości gwary w klasach VII-VIII, „Dzień Śląski” w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku;
- 2) konkurs plastyczny pt. „Zabytki gminy Toszek” – konkurs organizowany był cyklicznie każdego roku w latach 2018-2021. Kierowany był do dzieci przedszkolnych z Gminy Toszek;
- 3) coroczne szkolne uroczystości rocznicowe - 3 maja, 11 listopada;
- 4) coroczny konkurs o Ziemi Toszeckiej;
- 5) konkurs fotograficzny - dziedzictwo kulturowe Ziemi Toszeckiej;
- 6) Dzień Śląski – konkurs gwarowy, historyczny i plastyczny;
- 7) akademie z okazji 11 listopada, 3 maja;
- 8) udział uczniów w konkursach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” z okazji rocznic historycznych np. 100-lecie Powstań Śląskich.

13. Zadanie: „Realizacja w szkołach edukacyjnych programów związanych z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym - opracowanie programu wychowawczego szkoły i realizacja cyklu lekcji wychowawczych na temat historii Paczyny i gminy Toszek”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) Działalność Koła Historii Lokalnej.
Projekt „Muzeum w starej szkole” z wystawą tematyczną „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom - szkoła - praca”.

14. Zadanie: „Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) zamieszczanie informacji dotyczących konkursu plastycznego pt. „Zabytki gminy Toszek” w środkach masowego przekazu - prasa, strona internetowa;
- 2) promocja w prasie lokalnej, w gazecie samorządowej „Po troszku o Toszku”, „Nowiny Gliwickie”, „Strzelec Opolski”;
- 3) działalność muzeum szkolnego na bieżąco dokumentowana na stronie internetowej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku w zakładce „Muzeum”.

Muzeum szkolne otwarte dla mieszkańców Toszka i gości w godzinach popołudniowych (wstęp wolny) – informacja o dacie i godzinach otwarcia na stronie internetowej szkoły.

Publiczne Przedszkole w Toszku:

Podjęte działania były udokumentowane zdjęciami zamieszczanymi na stronie internetowej przedszkola.

§ 16. Kierunek działania III. 16 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek

1. Zadanie: „Opracowanie strony internetowej poświęconej tradycjom i zwyczajom gminy i jej mieszkańców”

Strona internetowa poświęcona Gminie Toszek jako miejscu turystyki kulturowej istnieje od 2015 roku.

2. Zadanie: „Opracowanie wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, map, przewodników)”

Gmina Toszek wykorzystuje zabytki i dziedzictwo kulturowe w procesie kreowania swojego wizerunku poprzez wydawanie folderów, broszur, eleganckich pocztówek oraz w postaci materiałów multimedialnych. Wydano następujące publikacje promujące lokalne zabytki i dziedzictwo kulturowe Gminy Toszek w postaci:

- 1) Rocznik toszecki 2020 – 500 szt.;
- 2) Rocznik toszecki 2021 – 500 szt.;

Rysunek 46

Okładki Roczników Toszeckich 2020 i 2021

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- 3) Książeczka „Święto małego miasteczka” – 350 szt.;

Rysunek 47

Strona tytułowa książeczki „Święto małego miasteczka”

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

4) Gra Memo – 1.000 egz.

Rysunek 48

Mapa Gminy Toszek dołączona do gry memo promująca lokalne zabytki

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W 2020 r. wydana została książka autorstwa Piotra Kunce pt. „Historyczny człowiek – legendarny święty. Życie, kult i wizerunki św. Jana Nepomucena”. Nakład: 500 egzemplarzy.

Centrum Ekspozycji Historycznych (CEH) wydał w latach 2020-2021 jeden folder informacyjny z ofertą dla turystów indywidualnych i grup zorganizowanych (łącznie nakład 3.000 egzemplarzy).

Materiały promocyjne Centrum Ekspozycji Historycznych

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Dzięki środkom ze Śląskiej Organizacji Turystycznej wydane zostały dwie broszury promocyjne:

- 1) w 2020 r. promocja atrakcji turystycznej Toszka tj. CENTRUM EKSPOZYCJI HISTORYCZNYCH ZAMEK W TOSZKU (nakład 10.000 egz.);
- 2) w 2021 r. promocja toszeckiego zamku poprzez wydanie broszury edukacyjnej z elementami kreatywnych gier i zabaw (nakład 1.000 egzemplarzy).

3. Zadanie: „Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji”

Wydanie przez Urząd Miejski w Toszku mapki zabytków Gminy Toszek w ilości 1.000 sztuk - nawiązujących do 17 zabytkowych miejsc, które zostały wyznaczone w ramach projektu pn.: „Wzrost atrakcyjności i promocji Gminy Toszek poprzez wyeksponowanie szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczego i stworzenie kompleksowej oferty turystycznej” – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

4. Zadanie: „Punkty informacji turystycznej”

Na terenie toszeckiego Zamku znajdują się cztery informatory audio mówiące o Zamku i jego historii. Bezpośrednich informacji turysta może uzyskać również w recepcji Centrum Ekspozycji Historycznych i w biurze Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Na terenie obiektu znajduje się jedna gabłota informacyjna i tablica z historią Zamku.

W wieży Centrum Kultury „Zamek w Toszku” działa recepcja CEH, gdzie są dostępne informacje dot. miejscowych atrakcji turystycznych. Można tam pobrać aktualne foldery informacyjno-promocyjne. Na 2022 r. zaplanowane jest wydanie informatora w języku niemieckim i angielskim, co umożliwi turystom zagranicznym swobodne poruszanie się po wieży zamkowej i poznawanie lokalnej historii. W 2020 r. CEH odwiedziło ok. 4.000 turystów, a w 2021 r. ok. 5.000 turystów.

Rysunek 50

Tablica informacyjna na Zamku w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

5. Zadanie: „Gromadzenie materiałów dotyczących zabytków gminy Toszek”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wydaje każdego roku kalendarium wydarzeń kulturalnych, które jest następnie rozdawane na imprezach targowych i stoiskach wystawienniczych. Kalendaria dotarły do Punktów Informacji Turystycznej z terenu województwa śląskiego i na liczne wydarzenia targowe za pośrednictwem Śląskiej Organizacji Turystycznej, której jest członkiem.

Rysunek 51

Plakat – Kalendarium imprez
– Zamek w Toszku 2020

źródło:

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Podsumowanie

Zadania określone w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek” w latach 2020-2021 były realizowane w wyniku działań prawnych, finansowych i programowych samorządu toszeckiego wspólnie z posiadaczami i użytkownikami obiektów zabytkowych, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami regionalnymi z terenu Gminy Toszek.

W okresie sprawozdawczym podejmowano szereg działań związanych z dbałością o zachowanie istniejących walorów zabytkowych oraz wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego w polityce rozwoju Gminy. Podjęto działania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku Gminy Toszek, oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

Ponadto wskazano w jaki sposób kształtował się rozwój i promocja walorów turystycznych, z wykorzystaniem w tym celu obiektów zabytkowych, bogactwa przyrody oraz regionalnej tradycji. Przedstawiono wysoką aktywność instytucji kultury oraz wielu działań edukacyjnych w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.

Cykliczność podejmowanych działań, szczególnie edukacyjnych, z uwzględnieniem historii i tradycji Gminy Toszek, pozwoliło w miarę posiadanych sił i środków budżetowych na osiągnięcie zamierzonych efektów, w tym w szczególności zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

W następnych latach planuje się dalsze wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, zarządców oraz indywidualnych właścicieli zabytków w sferze opieki nad zabytkami. Wspierane będą również przedsięwzięcia, w szczególności poprzez udzielenie dotacji na prace związane z rewitalizacją i przywróceniem dawnej świetności wyeksploatowanych zabytków. Ważne jest, aby poprawa ta dokonywała się przy partycypacji mieszkańców gminy zaangażowanych w opiekę nad zabytkami.

Realizacja „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021” przyczyniła się do realizacji podstawowych zadań nałożonych na samorząd poprzez zachowanie jej dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku jednostki samorządu terytorialnego na zewnątrz. Realizacja Programu stała się też okazją do analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość. Należy zatem uznać, iż założone w dokumencie cele w latach 2018-2021 zostały osiągnięte.

Rysunek 52

Widok na Rynek w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XLV/370/2018 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 marca 2018 r. został przyjęty "Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021". Stosownie do dyspozycji art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia radzie gminy. Sprawozdanie za pierwszy okres sprawozdawczy, tj. za lata 2018-2019 zostało przyjęte Uchwałą Nr XX/307/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 lipca 2020 r.

Załącznik do przedmiotowej uchwały prezentuje zakres działań podejmowanych przez toszecki samorząd w zakresie opieki nad zabytkami w drugim okresie sprawozdawczym, tj. przypadającym na lata 2020-2021.

Podjęcie przedmiotowej uchwały stanowi realizację ustawowego wymogu odniesienia się przez Radę Miejską w Toszku do przedłożonego przez Burmistrza Toszka sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, tym samym podjęcie niniejszej uchwały wydaje się w pełni uzasadnione.